

Regional mötesplats för social hållbarhet

Regional mötesplats för social hållbarhet är ett regionalt forum för kunskaps- och erfarenhetsutbyte som ska bidra till att utveckla Gävleborg på ett socialt hållbart sätt. Ungefär två gånger per år arrangeras konferenser, workshops eller webinarium som syftar till att öka kunskapen om olika sociala hållbarhetsfrågor och hur de hänger ihop; bidra till att samverkan för social hållbarhet stärks inom länet; identifiera behov, utmaningar och möjligheter inom social hållbarhet.

Regional mötesplats för social hållbarhet finns också på regiongavleborg.se/motesplatsocialhallbarhet och genom detta nyhetsbrev. Har ni något ni vill dela med er av? Hör av er via kontaktuppgifter på länken ovan.

NYHETSRETV 1, 2021 - TEMA: FÖLJ UPP OCH UTVECKLA ARBETET

När vi våra mål?

För att veta om vi når de målsättningar vi satt upp och om det arbete som vi gör tar oss närmre våra mål, så är uppföljning och utveckling av vårt arbete centralt. Vi behöver kontinuerligt följa upp vårt arbete för att kunna utveckla det. Detta är temat för nyhetsbrevet denna gång.

Syftet med det nyhetsbrev som du just nu läser är att öka kunskapen om olika sociala hållbarhetsfrågor och hur de hänger ihop; att bidra till att samverkan för social hållbarhet stärks inom länet; och att identifiera behov, utmaningar och möjligheter inom social hållbarhet. **Vi behöver nu er hjälp** för att kunna svara på om vi uppfyller våra mål. Vi ber dig att svara på några frågor om hur du har använt nyhetsbrevet fram till idag och vad du skulle önska av nyhetsbrevet framöver. Frågorna besvaras helt anonymt och svaren kommer endast att användas för vår utveckling av vårt arbete. Vi uppskattar att det tar cirka 10 minuter att svara på våra frågor.

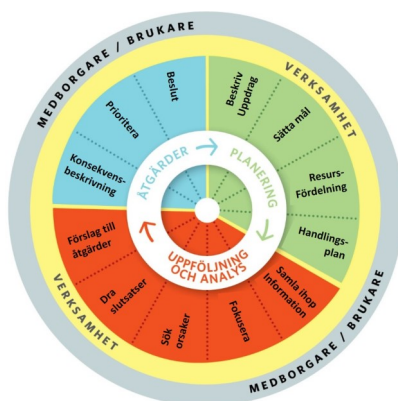
Vi är mycket tacksamma för att du tar dig den tiden och hjälper oss att utveckla vårt arbete! [Enkäten besvaras här.](#)

Nyhetsbrev Regional mötesplats social hållbarhet har skickats ut 14 gånger sedan år 2018. [Läs tidigare nyhetsbrev här.](#) Innehållet har försökt fånga in tips på rapporter från nationell nivå och arbetsmetoder från olika delar av landet och länet samt fördjupningar i arbete som sker i länet.

Styrsnurrar: en förklaringsmodell för att planera, följa upp och åtgärda

Planering, uppföljning och åtgärder är alla väsentliga delar i ett styr- och ledningssystem. Uppföljning och analys identifierar möjliga förbättringar och åtgärder. Men för att producera effektiva och kvalitativa tjänster till medborgare, patienter, elever eller klienter krävs också prioriteringar och beslut, antingen på politisk nivå eller i verksamheterna. Följ hela styrsnurrar för att få tips och idéer om hur ni kan gå tillväga i ert uppföljnings- och utvecklings- eller processarbete. [Läs mer](#)

HÅLL I, HÅLL UT, HÅLL AVSTÅND - OCH HÅLL DIG UPPDATERAD

Vi befinner oss fortfarande i en pandemi. Det är fortsatt viktigt att alla i samhället, både individer och verksamhetsansvariga, tar sitt ansvar. Så väl individer som verksamhetsansvariga är skyldiga att vidta åtgärder för att förhindra smittspridning.

Du är skyldig att vidta försiktighetsåtgärder för att skydda dig själv och andra mot spridning av covid-19.

Du ska själv tänka igenom hur du kan undvika att bli smittad och hur du kan undvika att smitta andra.

Du ska visa hänsyn till dina medmänniskor, vilket är särskilt viktigt i förhållande till personer i riskgrupper.

Folkhälsomyndigheten samlar information om covid-19 till allmänheten, till hälso- och sjukvården och andra verksamheter på sin webbplats. Informationen uppdateras kontinuerligt. Håll dig uppdaterad!

www.krisinformation.se
www.folkhalsomyndigheten.se
www.regiongavleborg.se

Informationsblad till verksamhetsutövare angående den tillfälliga covid-19-lagen: www.lansstyrelsen.se

Exempel på att mäta värdet av förebyggande och främjande arbete

Föreningen Brynäs IF:s sociala verksamhet *En bra start* arbetar för att skapa sammanhang där *gemenskap* stärker utvecklingen för barn och unga och att göra det möjligt för alla barn att få en bra start i livet.

Verksamheten har funnits i sex år och utvecklats till en stabil organisation med tydliga verksamhetsområden, som kontinuerligt utvecklas. För att beskriva värdet av det förebyggande och främjande arbete som bedrivs tar *En bra start* varje år fram en socioekonomisk rapport över verksamheten. Nu har den femte rapporten publicerats.

[Läs hela rapporten här](#) och läs mer om [En bra start och hållbarhetsfrågor i Brynäs IF här](#)

Hej Björn Lans, Föreningsalliansen Bollnäs!

Ni har under en tid arbetat för att utveckla ert arbete med effektmätningar.

Kan du berätta lite kort: varför har ni gjort det?

Föreningsalliansen Bollnäs är en ideell förening som driver frågor för att samordna och förbättra förutsättningarna för föreningsliv och civilsamhälle. Vår verksamhet finansieras av en dynamisk projektportfölj. Det innebär kontinuerliga utmaningar vad gäller finansiering och framtid. Vi ser det därför som livsnödvändigt att kunna påvisa effekter av vårt arbete och se om vi når avsedda utfall.

Hur har ni gått till väga för att utveckla detta arbete?

Vi påbörjade en utveckling av arbetet i våras och insåg att det viktigaste var att vi gjorde något. Så vi grävde där vi stod och började mäta de sommarlovsaktiviteter vi skulle till att genomföra. Tidigare har vi mätt deltagarbesök, könsfördelning och antal utlån från Fritidsbanken. Nu tittade vi även på vilka som var föreningsaktiva och inte, samt tittade på vilken utrustning som lånades ut. Det senare var väldigt intressant - och väldigt överraskande. Det visade sig att en plasttraktor och en white board kom väldigt högt upp i statistiken, det hade vi inte vetat om vi inte hade gjort just mätningarna.

I och med ett ökat fokus på effektmätning har vi nu startat ett samarbete med RISE i Hudiksvall och vår organisations motsvarighet Hej Aktivitet! i Hudiksvall. Det samarbetet kommer vi nu att fortsätta och fördjupa. Vi har också fått värdefulla kontakter med bl.a. Effektfullt, SERUS och Örebro Universitet.

Vilken skillnad tror du det kommer att ge framöver att ni har gjort denna vidare-utveckling?

Jag tror helt klart detta är en överlevnadsfråga. Om vi inte kan påvisa effekten av vårt arbete så kommer vi aldrig nå vår fulla potential eller arbeta oss fram till en hållbar långsiktig finansiering. Det är dessutom roligt, utmanande och utvecklande för oss och vår verksamhet att tänka och fundera i dessa banor. Det är inte så enkelt som man tror - utan snarare väldigt komplexa frågor som ska hanteras.

Arbetet i Malmö har utvärderats

Det har nu gått nästan tio år sedan kommunstyrelsen i Malmö beslutade att tillsätta Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö och arbetet utifrån kommissionens åtgärdsförslag har nu utvärderats. En extern vetenskaplig utvärdering har gjorts i syfte att bidra med ett lärande om hur Malmö stad ska arbeta vidare i det fortsatta arbetet för jämlik hälsa och ett hållbart Malmö. Utvärderarna menar att Malmö stad lyckats väl med att betona vikten av att öka förebyggande insatser på flera områden, däremot har de inte lyckats lika väl med att etablera strukturer, modeller eller system för att säkra att sådana insatser prioriteras tydligare: "Social hållbarhet finns tydligt på dagordningen, men strukturer för långsiktigt förändringsarbete saknas". [Läs mer här](#)

Överenskommelser mellan SKR och regeringen för 2021

Regeringen och SKR har slutit fyra nya överenskommelser för 2021. Totalt satsas 5,5 miljarder kronor på ökad tillgänglighet, stärkt cancervård, psykisk hälsa och en jämlik och säker vård. Överenskommelserna innebär fortsatt satsningar på bland annat personcenterade och sammanhållna vårdförlopp, mer jämlik och tillgänglig cancervård, tillgänglighet inom barn- och ungdomspsykiatri, Nationella kvalitetsregister, samt fortsatt suicidpreventionsarbete utifrån de lokala och regionala handlingsplaner som tidigare tagits fram.

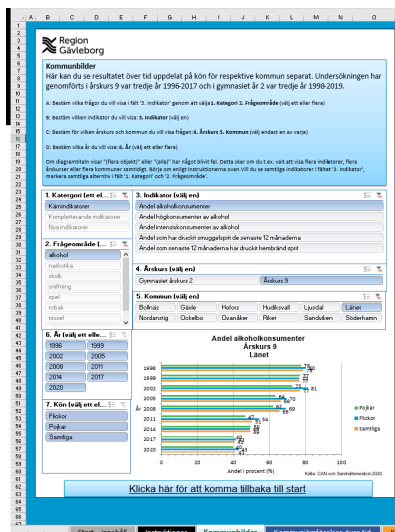
I överenskommelsen om Sammanhållan, jämlik och säker vård beskrivs att Sveriges genomförande av Agenda 2030 har en tydlig koppling till folkhälsopolitikens mål om att skapa samhällsliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen. Det poängteras också att hälso- och sjukvården har en viktig roll i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet. Att ställa om hälso- och sjukvårdens arbetssätt att bli mer effektivt, främjande, förebyggande och proaktivt är en av de åtgärder som kan bidra till att möta den demografiska utmaningen. Läs mer om överenskommelserna [på denna länk](#).

Användandet av droger ökar inte bland niondeklassare

En undersökning om skolelevs alkohol-, tobak- och drogvanor, från CAN Centraförbundet för alkohol och narkotikaupplysning, visar ingen ökning av nyttjande av droger hos Gävleborgs niondeklassare. Andelen som någon gång säger sig ha använt droger fortsätter att ligga på samma nivå som den gjort under en längre tid. I en klass på 20 elever är det i genomsnitt en elev som någon gång har använt droger. Undersökningen omfattar även alkoholkonsumtion.

Många av eleverna i årskurs 9 (59 procent) uppger att de aldrig har druckit alkohol. Gör man 20 år tillbaka i tiden så låg motsvarande siffra på 20 procent. När det gäller rökning så uppger 10 procent av eleverna i årskurs 9 att de röker och 2 procent säger sig röka dagligen. De allra flesta som röker vill dessutom sluta. Andelen snusare har däremot ökat både bland flickor och pojkar, från i genomsnitt 7 procent (år 2017) till 13 procent (år 2020).

Resultat från undersökningen ska kunna användas som underlag för planering och utveckling av det förebyggande hälsoarbetet i länet. Samhällsmedicin, Region Gävleborg bearbetar materialet och presenterar sammanställningar i tabeller och diagram för ett antal nyckelvariabler på sin webbplats. Sammanställningarna gör det möjligt att jämföra utvecklingen över tid samt att jämföra resultatet mellan länets kommuner för det senaste undersökningsåret.

[Mer information finns här](#)
[Sammanställningarna finns att nå här](#)

Kartläggning av sociala företag

För att kunna vidareutveckla eller stärka ett pågående arbete behöver vi också veta vad som pågår. Det var ett syfte med rapporten Mapping Social Enterprises in Gävleborg County.

Rapporten kartlägger sociala företag i Gävleborgs län och Agneta Morelli vid Högskolan i Gävle är en av författarna: "Sociala företag i Gävleborg arbetar hälsofrämjande för ett inkluderande och hållbart samhälle".

Lina Andersson vid Region Gävleborg ser positivt på rapporten och Högskolans arbete: "Vi tycker att det är jätteroligt att Högskolan i Gävle har påbörjat att studera effekterna av sociala företag och ser fram emot deras fortsatta arbete. Denna rapport visar hur ett axplock av företagen fungerar och hur deras verksamhet ger effekter för att lösa samhällsutmaningar." [Läs rapporten här.](#)

Ny stödstruktur för folkhälsoarbetet på nationell nivå

Folkhälsomyndigheten har tagit fram en stödstruktur för det statliga folkhälsoarbetet. Stödstrukturen består av fyra delar: uppföljning, samordning, fördjupad analys och kunskapspridning. Delarna hänger ihop och drivs av en bättre uppföljning av indikatorer som beskriver folkhälsans utveckling och viktiga förutsättningar för hälsa. En viktig del är samarbetet med andra myndigheter, regioner, kommuner och andra aktörer: - Det är angeläget att hela samhället från stadsplanering till skolan, idrottsrörelsen och hälso- och sjukvården riktar större uppmärksamhet mot insatser som främjar hälsa och som förebygger ohälsa, säger gd Johan Carlson. Implementeringen av stödstrukturen påbörjas 2021. [Läs mer här](#)

Segregation ska följas upp nationellt

Delegationen mot segregation (Delmos) har till uppgift att främja samverkan, bygga och sprida kunskap och ge ekonomiskt stöd, så att insatserna mot segregation får bättre effekt. Delmos arbetar nu med att ta fram ett webbaserat uppföljningssystem som ska göra det möjligt att mäta och följa upp segregationen och dess utveckling på nationell, regional och lokal nivå samt på ännu mer detaljerad nivå inom kommuner. Systemet kommer därför ge en samlad bild av segregationen i Sverige. Indikatorer som ska följas berör flera samhällsområden som har direkt påverkan på segregation; bostad, arbetsmarknad, utbildning, demokrati, brottslighet samt hälsa. Uppföljningssystemet lanseras under 2021. [Läs mer här.](#)

Inspiration för ökad samverkan med arbetsintegrerande sociala företag

För SKR är det viktigt att alla människors inneboende resurser och arbetsförmåga tas tillvara. I en ny handbok vill SKR därför inspirera kommuner till ökad samverkan med arbetsintegrerande sociala företag, ASF. SKR menar att kommuner bland annat kan stödja bildandet av nya företag; omvandla befintliga kommunala verksamheter; samt stimulera företagets affärsverksamhet genom reserverade kontrakt. [Läs mer här](#)

SCB-rapport visar stor ojämlikhet

Den statistiska lägesbild av genomförandet av Agenda 2030 i Sverige som SCB publicerade under hösten visar att det i Sverige finns stora skillnader mellan grupper med olika bakgrund och livsvillkor inom en lång rad viktiga områden. Rapporten som fokuserar på Agenda 2030-principen om att inte lämna någon utanför visar bland annat att:

- Det är vanligare med ekonomisk utsatthet bland utrikesfödda än bland personer födda i Sverige.
- Att avstå vård av ekonomiska orsaker är vanligast bland arbetslösa, följt av personer födda utanför Europa och personer som har en icke-heterosexuell identitet
- Ensamstående kvinnor med barn är ekonomiskt utsatta i betydligt högre utsträckning än ensamstående män med barn.
- Den socioekonomiska bakgrundens betydelse för elevers resultat i skolan har ökat.

[Läs hela rapporten här](#)

Folkhälsomyndighetens årsrapport: ojämlik hälsa ökar

Folkhälsomyndigheten har i uppdrag att årligen lämna en rapport om utvecklingen av folkhälsan och dess bestämningsfaktorer. Årsrapporten redogör även för hur jämlikt hälsan är fördelad. Rapporten ska utgöra kunskapsunderlag för i första hand regering, men även för politiker och tjänstpersoner på regional nivå samt andra statliga myndigheter med. Årsrapport 2020 visar att vissa skillnader i hälsa mellan olika grupper ökar över tid. Det gäller bland annat återstående medellivslängd och dödlighet i ett flertal diagnoser, som ökar mellan grupper med för- respektive eftergymnasial utbildningsnivå. Skillnaderna ökar också när det gäller andel elever som går ut nian med behörighet till gymnasiet, vilket riskerar att öka ojämlikheten i hälsa i framtiden. Sammantaget syns ingen förbättring i jämlikhet i hälsa under perioden 2006 och framåt. Hur den pandemin kommer att påverka folkhälsan i Sverige, på kort och på lång sikt, är för tidigt att säga. De möjliga sociala och ekonomiska konsekvenser av pandemin, till exempel arbetslöshet och ekonomisk utsatthet, ger en ökad risk för att skillnader i hälsa mellan olika grupper blir ännu större. [Läs hela rapporten här](#)

Mötesplats social hållbarhet

Vilka långsiktiga konsekvenser får covid-19 pandemin för Sverige och världen? Hur ställer vi om mot ett hållbart och motståndskraftigt samhälle? Konferensen genomförs digitalt den 20 januari kl. 9-12. [Anmäl dig här](#)

Forum Jämställdhet

Forum Jämställdhet är Sveriges största jämställdhetskonferens. Den 2-3 februari 2021 genomförs konferensen digitalt! [Anmäl dig här](#)

Medborgardialoger om framtiden

Medborgardialog som tar upp frågor med en längre tidshorisont kan vara särskilt intressant för de som jobbar strategiskt och långsiktigt, till exempel kring Agenda 2030 och hållbarhet. Denna digitala utbildning är en s.k. MasterClass och utgår från att deltagarna har grundläggande kunskap om medborgardialog. [Läs mer här](#)

Demokratiresan

Demokratiresan handlar om medborgardialog, medskapande och demokrati på lokal och regional nivå. Hur stärker vi relationen mellan medborgare och kommunen eller regionen? [Lyssna här](#)

På djupet: podd från Socialstyrelsen

En god hälso- och sjukvård förutsätter att det finns en bra samverkan mellan den kommunala hälso- och sjukvården och regionernas hälso- och sjukvård. Vilken betydelse har samverkan haft för att klara utmaningar under covid-19-pandemin? [Lyssna här](#)

Nära vård-podden

I Nära vård-podden intervjuas personer om den omställningen mot Nära vård: Vad fungerar? Vad är svårt? Varför behövs denna omställning? [Lyssna här](#) och lär dig mer!

Hur bidrar primärvården till förbättrad folkhälsa?

Se frukostwebbinariet om god och nära vård från 20 november i efterhand [på denna länk](#)

GDPR

[Här kan du läsa](#) hur Region Gävleborg hanterar personuppgifter.

Region Gävleborg sparar dina kontaktuppgifter (e-postadress) för att vi ska kunna skicka dig detta nyhetsbrev samt inbjudningar till Mötesplatsens konferenser och seminarier. Du kan när som helst avanmäla dig från din prenumeration genom att skicka ett mail till kontaktuppgifterna på denna länk: <http://www.regiongavleborg.se/motesplatssocialhallbarhet>. Vi tar då bort din e-postadress ur vår e-postlista.